

תקנון האקדמיה ללשון העברית, תשס"ו

בתוקף סמכותה של האקדמיה ללשון העברית לפי סעיפים 1, 7 ו-8 לחוק המוסד העליון ללשון העברית, התשי"ג-1953¹ ובאישור שר המדע התרבות והטכנולוגיה האקדמיה מתקינה תקנון זה:

פרק ראשון: האקדמיה, מטרותיה ומוסדותיה

1. "המוסד העליון ללשון העברית" נקרא האקדמיה ללשון העברית (להלן – האקדמיה).
2. מטרותיה של האקדמיה אלו הן:
 - (1) לעשות לכינוס ולחקירתו של אוצר הלשון העברית לכל תקופותיה ושכבותיה;
 - (2) לעשות לחקירת מבנה הלשון העברית, תולדותיה וגלגוליה;
 - (3) לכוון את דרכי התפתחותה של הלשון העברית לפי טבעה, לפי צרכיה ואפשרויותיה בכל תחומי העיון והמעשה, באוצר המילים, בדקדוק, בכתיב, בכתיב ובתעתיק.
3. מוסדותיה של האקדמיה אלו הם: המליאה, הנשיאות והמנהלה, הוועדות (ר' פרק שני, שלישי ורביעי).
4. להגשמת מטרותיה האקדמיה מעסיקה עובדים בשכר (ר' פרק שמיני).

פרק שני: המליאה

5. מליאת האקדמיה –
 - (1) בוחרת חברים² לאקדמיה (ר' תקנה 38);
 - (2) בוחרת את הנשיא ואת סגנו ואת חברי המנהלה (ר' תקנות 36, 37);
 - (3) דנה בהצעת התקציב של האקדמיה ומאשרת אותה;
 - (4) דנה בתכניות הפעולה של האקדמיה ומאשרת אותן;

* התקנון החדש הוגש לאישור שר המדע התרבות והטכנולוגיה ועתיד להתפרסם ברשומות.

- 1 ס"ח התשי"ג, עמ' 168; התשכ"ג, עמ' 65; התשכ"ט, עמ' 33; התשל"ח, עמ' 150.
- 2 המונח חבר (האקדמיה) בתקנון זה מכונן הן לחבר "מלא" הן לחברי-יועץ. בכל תקנה שיש בה הבחנה ייכתב במפורש 'חבר-מלא' או 'חברי-יועץ'.

- (5) דנה בתקנון האקדמיה ובשינויים המוצעים לו ומאשרת אותם;
- (6) דנה בהצעותיהן של הוועדות בתחום המינוח והדקדוק ומאשרת אותן;
- (7) מקבלת הודעות של המנהלה ושל ועדות האקדמיה האחרות, ודנה בהן במידת הצורך;
- (8) מקבלת דינים וחשבונות על פעולת האקדמיה מן המזכירות המדעית וממפעל המילון ההיסטורי – לפחות אחת לשנתיים – ודנה בהם;
- (9) מכריעה בכל שאלה, בין בתחום הלשון ובין בתחום הארגון, שהמנהלה או שבעה מחברי האקדמיה רואים אותה כיסודית;
- (10) שומעת הרצאות מדעיות בתחום הלשון ובתחומים הסמוכים לה מפי חבריה ומפי מרצים אורחים.

6. א. בכל שנה יתקיימו לפחות חמש ישיבות של המליאה, והן ייקבעו בדרך כלל בין חודש מרחשוון לחודש סיוון. הנשיא קובע את מועדיהן של ישיבות המליאה ואת סדר יומן.
ב. נושא שביקשו להעלות לדיון במליאת האקדמיה שבעה חברים – תוגש בעניינו בקשה בכתב לנשיא, והנושא יידון במליאת האקדמיה באחת משתי הישיבות הסמוכות להגשת הבקשה.
7. המליאה מתכנסת מדי פעם בפעם לישיבות מדעיות מיוחדות או לישיבות חגיגיות לציון מאורע חשוב או לאירוח של אישי מדינה ואורחים אחרים וכיוצא באלה.
8. ישיבות המליאה פתוחות לקהל על פי החלטת הנשיא על כל אחת ואחת מהן.
9. עשרה ימים קודם לישיבת המליאה שולחים הזמנות לחברים ומצרפים להן את פירוט סדר היום ואת החומר העומד לדיון.
10. המספר הקובע של חברי האקדמיה לצורך תקנות 11 ו-12 הוא מספר החברים-המלאים שטרם מלאו להם שבעים וחמש שנה והנמצאים אותה שנה בארץ (להלן – המספר הקובע).
11. א. המניין הדרוש לקיים ישיבה של המליאה לשם דיון בכל עניין שהוא, להוציא את העניינים המנויים בתקנה 12, הוא מספר החברים-המלאים המשתתפים (לרבות חברים בני שבעים וחמש ומעלה) שלא יפחת מרוב מנינם של חברי האקדמיה לפי המספר הקובע.
ב. כל החלטות המליאה, להוציא את ההחלטות בעניינים המנויים בתקנה 12, מתקבלות ברוב דעות של החברים המשתתפים בישיבה. אם הדעות שקולות, זכות ההכרעה מסורה ליושב ראש בישיבה.

12. א. המניין הדרוש לקיים ישיבה של המליאה לשם דיון בשינויים בתקנון, לשם בחירות (כמפורט בפרק שישי) או לשם ביטול חברותו של חבר באקדמיה הוא מספר החברים המלאים המשתתפים (לרבות חברים בני שבעים וחמש ומעלה) שלא יפחת משני שלישים של המספר הקובע.
- ב. החלטות הנוגעות בשינויים בתקנון מתקבלות בדעותיהם של שני שלישים לפחות ממספר החברים המלאים המשתתפים.
- ג. החלטות הנוגעות בביטול חברותו של חבר באקדמיה מתקבלות בדעותיהם של מספר החברים המלאים המשתתפים שלא יפחת משני שלישים של המספר הקובע. על סדרי קבלת ההחלטות בבחירות ר' פרק שישי.
- ד. בישיבות שעניינן בחירות, ביטול חברותו של חבר ושינויים בתקנון החברים היועצים אינם משתתפים (ור' תקנה 35).
13. אין המליאה מחליטה על הצעה אלא אם כן נדונה תחילה במנהלה או בוועדה המופקדת על הכנת ההצעה או שהוטל עליה לברר את ההצעה ולהביאה לפני המליאה לשם החלטה.

פרק שלישי: הנשיאות והמנהלה

14. הנשיאות כוללת את הנשיא ואת סגן הנשיא, הנבחרים במליאה מקרב חברי האקדמיה המלאים (ור' תקנה 36).
15. במנהלת האקדמיה מכהנים הנשיא וסגן הנשיא וארבעה חברים מקרב חברי האקדמיה המלאים. ארבעת חברי המנהלה (להלן – חברי המנהלה) נבחרים במליאה (ור' תקנה 37).
16. הנשיא עומד בראש האקדמיה, ואלה תפקידיו:
- (1) אחראי לפני המליאה לכל פעולות האקדמיה ולדרכי עבודתה ומייצג את האקדמיה כלפי חוץ;
 - (2) קורא לישיבות המליאה לפי תקנות 6 ו-7;
 - (3) מחליט בדבר פתיחת ישיבות המליאה לקהל (ר' תקנה 8);
 - (4) יושב ראש בישיבות המליאה;
 - (5) מביא לפני המליאה אחת לארבע שנים הצעה לבחירת סגן נשיא (ר' תקנה 36) ולבחירת חברי המנהלה (ר' תקנה 37);
 - (6) מציע למנהלה את הרכב ועדות הקבע – היושבים ראש והחברים, ומודיע למליאה על ההרכבים שאושרו במנהלה (ר' תקנה 22);

- (7) מעמיד ועדות וחותרם על כתבי המינוי של חבריהן (ר' תקנה 28ג);
- (8) ממנה ממלאי מקום למי שנבחר למוסד ממוסדות האקדמיה ואין בידו לשמש בתפקידו;
- (9) רשאי להשתתף בישיבות כל הוועדות ולהצביע בהן;
- (10) חותרם על הודעות לפרסום ברשומות על חברים חדשים שנבחרו לאקדמיה (או על רשימה מעודכנת של חברי האקדמיה) ועל שינויים בתקנון;
- (11) ממנה עורכים לכתבי העת של האקדמיה (חוץ מן הרבעון לשוננו, ור' תקנה 25ד).
17. נעדר הנשיא או נבצר ממנו למלא את תפקידו, ממלא סגן הנשיא את מקומו; נעדרו הנשיא וסגן הנשיא, המנהלה מטילה על אחד מחבריה את תפקידי הנשיא לשעת היעדרו.
18. תפקידיה של המנהלה אלו הם:
- (1) דנה בהצעת התקציב ומגישה אותה למליאה (ר' תקנה 58);
 - (2) מביאה לפני המליאה אחת לארבע שנים הצעה לבחירת נשיא (ר' תקנה 36ב);
 - (3) אחראית לביצוע הפעולות המשקיות של האקדמיה ולנכסי האקדמיה ומפקחת על הנהלת משקה.
19. החלטות המנהלה בשאלות עקרוניות (כגון שאלות שיש בהן כדי להשפיע על התנהלות האקדמיה) או בשאלות הכרוכות בהוצאה כספית גבוהה מובאות לאישור המליאה; החלטות אחרות של המנהלה מובאות לידיעת המליאה (ר' למשל תקנות 22ב, 29ג, 40ב).
20. א. שניים מחברי המנהלה מופקדים על העניינים האמרכליים השוטפים בתיאום עם המנהל הכללי של האקדמיה (להלן – המנכ"ל) והם מורשי חתימה (ר' תקנה 61).
- ב. חבר מנהלה שחדל להיות פעיל, תמנה המנהלה לפי הצעת הנשיא ממלא מקום לו.

פרק רביעי: הוועדות

21. האקדמיה מקיימת ועדות קבע, ועדות למשימות מוגדרות (כגון ועדות המינוח המקצועיות) וועדות שעה, כמפורט להלן.
22. ועדות הקבע
- א. ועדות הקבע הקיימות: ועדת הדקדוק, ועדת המינוח המרכזית, ועדת הפרסומים, מערכת מפעל המילון ההיסטורי (ר' תקנות 23–26).

- ב. אחת לארבע שנים הנשיא מציע למנהלה את הרכב ועדות הקבע: היושב ראש (מקרב חברי האקדמיה המלאים) וחברי הוועדה (כמפורט בכל ועדה וועדה). הודעה על הרכבי ועדות הקבע שאושרו במנהלה נמסרת למליאת האקדמיה.
- ג. כל ועדת קבע מתכנסת לישיבות לפי הצורך, ולא פחות מישיבה אחת בשנה.

23. ועדת הדקדוק

- א. בוועדת הדקדוק מכהנים לפחות חמישה חברים. יושב ראש הוועדה הוא חבר-מלא. חברי הוועדה מתמנים מקרב חברי האקדמיה, ובעת הצורך מתמנים אנשי לשון שאינם חברי האקדמיה.
- ב. ועדת הדקדוק דנה ומחליטה בענייני הכתיב, התעתיק והפיסוק, בענייני מורפולוגיה, הגייה וניקוד, בענייני תחביר ושימושי הלשון וכדומה. הוועדה דנה בפרקים מפרקי לשוננו דיונים שיטתיים ובשאלות שוטפות. בסמכות הוועדה לדון ולהכריע בשאלות דקדוק הקשורות למונחים המוצעים בוועדות השונות.
- ג. מזכיר מדעי מרכז את עבודת ועדת הדקדוק.
- ד. בעת הצורך הוועדה מקימה ועדות משנה על דעת נשיא האקדמיה או המנהלה. ועדות המשנה מגישות את הצעות ההחלטה לוועדת הדקדוק או ישירות למליאה.
- ה. החלטות ועדת הדקדוק טעונות אישור של המליאה. הוועדה קובעת אילו החלטות מובאות לדיון במליאה ואילו החלטות מובאות לאישור המליאה ונדונות רק אם הוגש עליהן ערעור.

24. ועדת המינוח המרכזית

- א. בוועדת המינוח המרכזית מכהנים לפחות חמישה חברים, ולפחות שניים מהם חברים גם בוועדת הדקדוק. יושב ראש הוועדה הוא חבר-מלא. חברי הוועדה מתמנים מקרב חברי האקדמיה, ובעת הצורך מתמנים לוועדה חברים מתאימים לתפקיד שאינם חברי האקדמיה.
- ב. ועדת המינוח המרכזית דנה ברשימות מונחים שנתאשרו בוועדות המינוח המקצועיות (ר' תקנה 28ד), או במונחים הדורשים הכרעה לפי בקשת המליאה או המזכירות המדעית.
- ג. לישיבה שנדונה בה רשימת מונחים מקצועית מוזמנים נציגים מוועדת המינוח המקצועית שהגישה את הרשימה, והם משתתפים בדיון ומשיבים על שאלות חברי הוועדה, ואולם אין להם זכות הצבעה.
- ד. מזכיר מדעי מרכז את עבודת ועדת המינוח המרכזית.

ה. החלטות ועדת המינוח המרכזית טעונות אישור של המליאה. הוועדה קובעת אילו החלטות מובאות לדין במליאה ואילו החלטות מובאות לאישור המליאה ונדונות רק אם הוגש עליהן ערעור.

25. ועדת הפרסומים

- א. בוועדת הפרסומים מכהנים שלושה חברים לפחות מקרב חברי האקדמיה המלאים.
- ב. ועדת הפרסומים בוחנת ומאשרת עבודות המוצעות לפרסום – חוץ ממאמרים המיועדים לפרסום בקבצים ובכתבי עת (אלו נתונים לשיקול הדעת של העורך או העורכים בלבד).
- ג. הוועדה מעמידה עורכים וקוראים-מעריכים לפרסומים, הן מחברי האקדמיה הן מחוצה לה.
- ד. הוועדה ממנה עורך לרבעון לשוננו בהתייעצות עם הנשיא.
- ה. הוועדה מביאה את החלטותיה לידיעת המנהלה ולאישורה.
- ו. ועדת הפרסומים מוסרת הודעה למליאה על החלטותיה.
- ז. המנכ"ל או מזכיר מדעי שהנשיא ממנה משמש מזכיר ועדת הפרסומים.

26. מערכת מפעל המילון ההיסטורי – ר' פרק שביעי: מפעל המילון ההיסטורי.

27. ועדות למשימות מוגדרות

האקדמיה מקיימת ועדות למשימות מוגדרות, בעיקר ועדות מינוח מקצועיות (ר' תקנה 28). הוועדות האלה מתמנות עד לסיום משימתן. המזכירות המדעית מופקדת על ריכוז עבודתן.

28. ועדות המינוח המקצועיות

- א. תפקידה של ועדת מינוח מקצועית לקבוע רשימת מונחים או מילון מונחים במקצוע. הרשימה כוללת מונחים עבריים וכנגדם בדרך כלל מונחים לועזיים.
- ב. ועדת המינוח המקצועית פועלת מטעם האקדמיה לבדה או בשותפות עם מוסדות אחרים.
- ג. מינוי ועדת מינוח מקצועית
 - הנשיא מחליט על הקמת הוועדה בתיאום עם המזכירות המדעית;
 - חברי הוועדה מתמנים מקרב חברי האקדמיה ומקרב אנשי המקצוע המומחים לעניינים הנדונים בוועדה. בעת הצורך מתמנים לוועדה אנשי לשון שאינם חברי האקדמיה;
 - יושב ראש הוועדה הוא חבר האקדמיה בוועדה או מאנשי המקצוע שבוועדה;
 - יושב ראש הוועדה וחבריה מקבלים כתבי מינוי מנשיא האקדמיה, ובהיעדרו מסגנו או מחבר אחר של המנהלה.

ד. דרך עבודתה של ועדת מינוח מקצועית

- אנשי המקצוע בוועדה בסיועו של מזכיר הוועדה מכינים מצע – רשימת מונחים לדיון;
 - הוועדה דנה ברשימה, מביאה בחשבון החלטות קודמות של האקדמיה הנוגעות למונחים הנדונים, נועצת במידת הצורך באנשים מחוץ לוועדה ומביאה את שאלותיה בענייני דקדוק לפני ועדת הדקדוק;
 - לאחר הקריאה הראשונה הוועדה שולחת את רשימת המונחים המלאה או את הפרקים שנדונו לחברי האקדמיה ולאנשי מקצוע לשם קבלת הערות;
 - הוועדה מתכנסת לקריאה שנייה ודנה בהערות שהתקבלו על הרשימה;
 - לאחר הקריאה השנייה הוועדה מגישה את הרשימה לוועדת המינוח המרכזית (ר' תקנה 24). מזכיר הוועדה ונציגיה מציגים לפני ועדת המינוח המרכזית את הרשימה, וועדת המינוח המרכזית דנה במונחים ומחליטה את החלטותיה;
 - ועדת המינוח המקצועית רשאית לערער לפני ועדת המינוח המרכזית על החלטותיה (של האחרונה);
 - לאחר אישור הרשימה בוועדת המינוח המרכזית הרשימה מוגשת לאישור המליאה מטעם ועדת המינוח המרכזית וועדת המינוח המקצועית;
 - הוועדה המקצועית רשאית לערער בפני המליאה על החלטות ועדת המינוח המרכזית.
- ה. מזכיר מדעי או אדם אחר הפועל כתיאום עם המזכירות המדעית מרכז את עבודת הוועדה. מתפקידו להביא לידיעת הוועדה את החלטות האקדמיה בעניינים הקשורים לדיוניה.

29. הוועדה למילים בשימוש כללי

- א. הוועדה למילים בשימוש כללי פועלת דרך קבע כדי לתת מענה על הצורך למצוא חלופות עבריות למילים לועזיות בשימוש כללי; בעת הצורך הוועדה דנה במונחים מקצועיים שאינם בתחום עיסוקה של ועדת מינוח מקצועית קיימת.
 - ב. בוועדה למילים בשימוש כללי מכהנים לפחות חמישה חברים. יושב ראש הוועדה הוא חבר האקדמיה. לחברי הוועדה מתמנים חברי האקדמיה ומומחים ואנשי לשון וספרות אחרים.
 - ג. אחת לארבע שנים הנשיא מציע למנהלה את הרכב הוועדה (היושב ראש וחברי הוועדה), והודעה על כך נמסרת למליאת האקדמיה.
 - ד. דרך העבודה של הוועדה למילים בשימוש כללי
- סדר היום של ישיבות הוועדה נקבע בידי יושב ראש הוועדה עם המזכיר המדעי המרכז את עבודת הוועדה.

הוועדה דנה בכל מילה בשתי קריאות. לאחר הקריאה הראשונה נשלחות ההצעות שהועלו בוועדה לחברי האקדמיה לשם קבלת הערות. הוועדה נועצת באנשי מקצוע ומומחים ובמידת הצורך מזמינה אותם לישיבותיה. ה. מזכיר מדעי מרכז את עבודת הוועדה. ו. החלטות הוועדה למילים בשימוש כללי נדונות במליאה.

30. ועדות שעה

הנשיא או המנהלה מציעים לפני המליאה כינון של ועדות שעה, וחבריהן נבחרים במליאה.

פרק חמישי: החברות באקדמיה

31. לחברות באקדמיה – חברים-מלאים, חברים-יועצים וחברי כבוד – נבחרים חוקרי הלשון העברית; חוקרי הספרות העברית לתקופותיה שבעבודתם המדעית תרמו למחקר הלשון העברית; סופרים עבריים ומתרגמים שבכתיבתם יש תרומה נכבדה לעברית המתחדשת. כן יכולים להיבחר אנשי מדע שלעבודותיהם נגיעה של ממש ללשון העברית ואישים מתחומים אחרים שתרמו תרומה מיוחדת ללשון העברית ולספרותה.

32. א. חבר האקדמיה נדרש להשתתף בישיבות המליאה ובפעילות האקדמיה בשני תפקידים לפחות – כפי שיוטל עליו ובתיאום עמו – כגון חברות בשתי ועדות.

ב. חבר-יועץ של האקדמיה אינו משתתף בישיבות מליאה שעניינן בחירות לאקדמיה, ביטול חברותו של חבר ושינויים בתקנון (ר' תקנה 12ד).

ג. חבר-מלא שנעדר שנתיים מישיבות מליאת האקדמיה ומישיבות ועדות שהוא חבר בהן – בלא סיבה מספקת – לא יימנה עוד כחבר באקדמיה. חבר-יועץ שנעדר שנתיים מישיבות מליאת האקדמיה ומישיבות ועדות שהוא חבר בהן – בלא סיבה מספקת – חברותו פוקעת ביום שנמסרת על כך הודעה במליאה.

33. חברי האקדמיה מקבלים לשם חוות-דעה את תוצאות דיוניהן של הוועדות בתחום הדקדוק והמינוח קודם הבאתן למליאה (ר' תקנות 9, 28ד, 29ד).

34. לחברי כבוד נבחרים אישים החיים מחוץ לישראל או חברי האקדמיה (סעיף 4א בחוק). חברי כבוד מחוץ לארץ השוהים בארץ אינם משתתפים בישיבות בחירות.

פרק שישי: דרכי הבחירות וההצבעה

35. הדיון בישיבה שעניינה בחירות הוא דיון סגור ומשתתפים בו חברים-מלאים בלבד; על מהלך הישיבה לא יפורסם אלא במי החליטה האקדמיה לבחור.

36. בחירת הנשיא וסגן הנשיא

- א. הנשיא וסגן הנשיא נבחרים במליאת האקדמיה מקרב חברי האקדמיה המלאים. כל תקופת כהונה (קדנציה) של הנשיא ושל סגנו היא ארבע שנים. סגן הנשיא יסיים את כהונתו כאשר נבחר נשיא חדש.
- ב. המנהלה מגישה למליאה הצעה למועמד לנשיא; הנשיא מגיש למליאה הצעה למועמד לסגן הנשיא.
- ג. לא ייבחר לנשיא או לסגן נשיא מי שמלאו לו 75 שנה ומעלה.
- ד. הבחירות הן חשאיות, וההצבעה נעשית על ידי פתקים.
- ה. מועמד לנשיא ומועמד לסגן נשיא שזכו ברוב מוחלט של משתתפי הישיבה – נבחרו.
- ו. לא זכה המועמד ברוב הדרוש – ממשיך הנשיא היוצא או סגן הנשיא היוצא למלא את התפקיד עד לישיבה שבה ייבחר הנשיא או סגן הנשיא.

37. בחירת חברי המנהלה

- א. ארבעת חברי המנהלה נבחרים במליאה אחת לארבע שנים.
 - ב. הנשיא מציע למליאה רשימת מועמדים לחברי המנהלה מקרב חברי האקדמיה המלאים; כמו כן כל חמישה חברי אקדמיה מלאים יכולים להציע מועמדים משלהם.
 - ג. חבר מנהלה שסיים שתי תקופות כהונה (קדנציות) רצופות לא ייבחר לתקופת כהונה שלישית ברציפות.
 - ד. הבחירות הן חשאיות, וההצבעה נעשית על ידי פתקים.
 - ה. חברי המנהלה נבחרים ברוב מוחלט של משתתפי הישיבה.
- אם היו יותר מארבעה מועמדים לחברות במנהלה, ייבחרו הארבעה שקיבלו את מספר הקולות הרב ביותר.

38. בחירת חברים לאקדמיה

- א. בישיבה קודמת לישיבת הבחירות המליאה מעמידה ועדה לבירור סגולותיהם של מועמדים לאקדמיה. בוועדה חמישה חברים מקרב החברים-המלאים.

- ב. הוועדה מקבלת הצעות למועמדים. כל הצעה טעונה חתימתם של שלושה חברים-מלאים, וכוללת קורות חיים של המועמד, ציון הישגיו ונימוקים לבחירתו.
- ג. בישיבת הבחירות הוועדה מביאה את מסקנותיה לפני המליאה.
- ד. הבחירות הן חשאיות, וההצבעה נעשית על ידי פתקים.
- ה. לבחירת חבר דרוש רוב דעות של שני שלישים מן החברים המשתתפים בישיבה (ור' תקנה 12א). אם בהצבעה הראשונה לא קיבל המועמד את הרוב הדרוש, מצביעים בשנייה באותה הישיבה. אם גם בהצבעה השנייה לא קיבל המועמד רוב של שני שלישים, אין מצביעים בשלישית.
- ו. אם זכה ברוב הדרוש מספר מועמדים גדול ממספר המקומות הפנויים על פי החוק, ייבחרו אלה שזכו במספר קולות רבים יותר בסדר יורד. אם זכו כמה מועמדים במספר שווה של קולות, מכריעים ביניהם בהצבעה.
- ז. נשיא האקדמיה מודיע למועמד שנבחר על בחירתו. המועמד יהיה לחבר האקדמיה לאחר שיודיע בכתב על הסכמתו להיות חבר באקדמיה ולמלא את הנדרש ממנו (ר' תקנה 32).

פרק שביעי: מפעל המילון ההיסטורי

39. מפעל המילון ההיסטורי הוא התחום המרכזי בפעילות המדעית-המחקרית של האקדמיה.
40. א. המוסדות העומדים בראש מפעל המילון אלו הם: עורך המילון, מערכת המילון, מועצת המערכת.
- ב. הנשיא בהתייעצות עם המנהלה ממנה את עורך המילון, את המערכת ואת מועצת המערכת. הודעה על המינויים נמסרת למליאת האקדמיה.
41. עורך המילון
- א. עורך המילון מופקד על ניהול העבודה במפעל המילון ההיסטורי.
- ב. העורך מגיש למליאה דין וחשבון על מפעל המילון ההיסטורי לפחות אחת לשנתיים.
42. מערכת המילון
- א. למערכת המילון מעמד של ועדת קבע (ר' פרק רביעי ותקנה 22א).
- ב. במערכת המילון לפחות שלושה חברים, ובהם עורך המילון. נשיא האקדמיה משמש יושב ראש של מערכת המילון, אבל בידו למנות איש אחר לתפקיד זה.

- ג. מערכת המילון מתווה את דרכי העבודה ואת סדרי העבודה של מפעל המילון בהתייעצות עם מועצת המערכת.
- ד. עובד שהנשיא ממנה על דעת עורך המילון משמש מזכיר מערכת המילון.

43. מועצת המערכת

- א. במועצת המערכת לפחות חמישה חברים. נשיא האקדמיה משמש יושב ראש של מועצת המערכת, אבל בידו למנות איש אחר לתפקיד זה.
- ב. מועצת המערכת מתכנסת לפחות אחת לשנה, מקבלת דין וחשבון על העבודה במפעל המילון ומייעצת לעורך ולמערכת.

44. עובדי מפעל המילון (ר' תקנה 48) מוציאים לפועל את תכנית העבודה של מפעל המילון.

פרק שמיני: העובדים בשכר

45. האקדמיה מעסיקה עובדים בשכר להגשמת מטרותיה (ר' תקנה 4) כמפורט בסעיפים הבאים.

46. המנהל הכללי (המנכ"ל)

- א. המנכ"ל מופקד על כל העניינים המנהליים והכספיים של האקדמיה, והוא אחראי למימוש על פי הנחיות הנשיא והמנהלה.
- ב. המנכ"ל הוא בעל זכות חתימה (ר' תקנה 61).

47. המזכירות המדעית

- א. המזכירות המדעית מופקדת על ביצוע פעולתה של האקדמיה בתחום התקן (הנורמה) בעברית בת ימינו.
- המזכיר המדעי, העומד בראש המזכירות המדעית, אחראי לפני מוסדות האקדמיה לביצוע פעולותיה של המזכירות המדעית.
- ב. המזכירים המדעיים מרכזים את עבודתן של ועדת הדקדוק, ועדת המינוח המרכזית, ועדות המינוח המקצועיות, הוועדה למילים בשימוש כללי, וכן כל ועדה שעניינה קביעת התקן בעברית בת ימינו.
- ג. המזכירות המדעית מכינה הצעות החלטה של הוועדות שנמנו לעיל (סעיף ב) למליאת האקדמיה, ומציגה את ההצעות בישיבות המליאה.

ד. המזכירות המדעית מכינה ומוסרת את החלטות האקדמיה בענייני לשון לחתימת שר החינוך והתרבות ולפרסום ברשומות.
קודם למסירת החלטה לפרסום ברשומות היא תובא לידיעת חברי האקדמיה בכתב.
ה. המזכירות המדעית עושה לפרסום החלטות האקדמיה בענייני לשון בציבור ומשיבה על פניות הציבור בענייני לשון.

48. האקדמיה מעסיקה עובדי מחקר בתחום הלשון העברית ובתחומים הסמוכים לה במפעל המילון ההיסטורי.

49. האקדמיה מעסיקה עובדים במדורים נוספים כגון המזכירות האמרכלית, מדור המחשוב ומדור ההוצאה לאור, וכן מעסיקה יועצי לשון ברשות השידור.

50. עובד בשכר של האקדמיה אינו נבחר לחבר האקדמיה.

51. עובד האקדמיה יכול לשמש חבר בוועדה מוועדותיה של האקדמיה.

פרק תשיעי: פרסומי האקדמיה

52. האקדמיה מוציאה כתבים הן לבדה הן בשותפות עם מוסדות אחרים.

53. האקדמיה מוציאה כתבים כדלקמן:

- (1) זיכרונות האקדמיה ללשון העברית – מתפרסמים בהם זיכרונות דברים מלאים של ישיבות המליאה; דינים וחשבונות על פעולתה של האקדמיה; רשימת חברי האקדמיה; סיכום החלטותיה בענייני לשון ושאר העניינים שבתחום פעולתה וכיו"ב;
- (2) מילונים מקצועיים ורשימות מונחים; החלטות בדקדוק, בכתיב, בתעתיק וכדומה;
- (3) הרבעון לשוננו לחקר הלשון העברית והתחומים הסמוכים לה;
- (4) קבצים וספרים שבהם מתפרסמים מחקרים של יחידים בתחום חקר הלשון העברית ובתחומים הסמוכים לו;
- (5) פרסומים לציבור בתחום פעולתה של האקדמיה ובתחומים הסמוכים לו, כגון לשוננו לעם, ידיעון האקדמיה אקדם ולמד לשונך;
- (6) פרסומי מפעל המילון ההיסטורי.

54. האקדמיה מפרסמת חומר של מפעל המילון ההיסטורי ואת החלטותיה בדקדוק ובמינוח בכלים ממוחשבים, כגון בתקליטורים ובמרשתת האינטרנט.

55. חברי האקדמיה זכאים לקבל חינם את הכתבים המפורטים בתקנה 53(1-5) שהאקדמיה מוציאה לברדה; את פרסומי מפעל המילון ההיסטורי (תקנה 53(6)) הם זכאים לקבל בהנחה.

פרק עשירי: הכנת התקציב

56. שנת הכספים כהגדרתה בחוק הפרשנות, התשמ"א – 1981,³ היא שנת הכספים של האקדמיה.

57. המנכ"ל מכין בכל שנה, עד סוף חודש נובמבר – או בכפוף לאישור תקציב המדינה בכנסת – את הצעת התקציב לשנת הכספים הסמוכה ומגיש אותה למנהלה. ההצעה תוכן על פי הסעיפים הנוגעים לתאגיד על פי חוק בעקרונות חוק יסודות התקציב, התשמ"ה 1985.⁴

58. המנהלה דנה בהצעת התקציב ומאשרת אותו, ומביאה אותה לפני המליאה לא יאוחר מחודש ינואר ובכפוף לאישור תקציב המדינה בכנסת.

59. המליאה רשאית לקבל את ההצעה כמות שהיא, לתקן אותה או לדחותה. דחתה המליאה את ההצעה, קורא הנשיא בתוך שבועיים לשיבת מליאה נוספת לדון בהצעת תקציב חדשה.

60. ביצוע התקציב מסור בידי הנשיא, המנהלה והמנכ"ל.

61. חתימתם של שניים מתוך חמשת המנויים לקמן מחייבת את האקדמיה בכל עסקאותיה; ואלה הם: הנשיא, סגן הנשיא, שני חברי המנהלה המופקדים על העניינים האמרכליים (ר' תקנה 20א) והמנכ"ל.

פרק אחד-עשר: התקנון הקודם

62. התקנון הקודם של האקדמיה ללשון העברית⁵ בטל.

משה בר-אשר

נשיא האקדמיה ללשון העברית

3 ס"ח התשמ"א, עמ' 302; התשמ"א, עמ' 30; התשנ"ד, עמ' 358.

4 ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

5 ק"ת התשנ"ד, עמ' 1162 (1188); התשי"ח, עמ' 1718; התשכ"ט, עמ' 1547; התשנ"ד, עמ' 252.